

PODAŘILO SE: MZDOVÉ TARIFY POROSTOU

Již z titulku je zřejmé, že se podařilo uzavřít novou kolektivní smlouvu vyššího stupně s růstem minimálních mzdových tarifů – konkrétně o 1,7 procenta. S ohledem na komplikovanou až kritickou situaci ve stavebnictví jde o kompromis, k němuž jsme se dopracovávali těžko a zdlouhavě.

V minulém čísle Stavebníka jsme vás informovali o tom, že tarifní mzdy se staly kamenem úrazu našeho vyjednávání o kolektivní smlouvě vyššího stupně (KSVS). Spor byl proto předán zprostředkovateli na kterém se shodly obě smluvní strany. Obě strany – Svaz podnikatelů ve stavebnictví v ČR a Odborový svaz Stavba ČR - předložily zprostředkovateli Ivanu Tomší materiály, které argumentačně podporovaly jejich návrhy. Pro připomenutí:

- podnikatelé navrhovali úplné zmrazení mezd,
- náš vyjednávací tým navrhoval zvýšení mezd o 5 %, přičemž jsme vycházeli ze součtu inflace v roce 2012 a predikce ČNB o vývoji inflace v roce 2013.

Zaměstnavatelé ve svých argumentech zdůrazňovali, že se opírají o velmi špatnou situaci v rezortu, takže lze očekávat, že i nadále bude docházet k destabilizaci hlavně menších stavebních firem, případně k tlaku na další snižování počtu zaměstnanců. My jsme argumentovali především potřebou zachovat reálnou hodnotu mzdových tarifů. Zároveň jsme byli připraveni snížit náš požadavek na hodnotu inflace roku 2012, která činila 3,3 %, a to i při respektování složité situace, ve které se odvětví stavebnictví nachází.

Zprostředkovatel po seznámení se s materiály a argumenty obou stran navrhl dne 28. března ře-

Šéfové OS Stavba ČR Stanislav Antoniv (zleva) a OS Dosia Jan Rejský podepisují novou KSVS společně s prezidentem SPS v ČR Václavem Matyášem.

Foto: archiv

šit spor zvýšením mzdových tarifů pro následující období o 1,7 %. Svůj výrok odůvodnil tím, že si je vědom toho, že nebude zaručené zachování reálné úrovně mzdových tarifů, ale v současné všeobecně nepříznivé situaci v odvětví stavebnictví považuje návrh za kompromis, který by neměl ohrozit pozici zaměstnavatelů, nebo zaměstnanost v odvětví. Zároveň by měl být alespoň malým krokem k tomu, aby narovnání relací tarifních mezd a opětovného zajištění jejich plné funkce nebylo po překonání potíží odvětví příliš razantní a neohrozilo plynulý vývoj a sociální stabilitu.

Protože jsme si dobře uvědomovali všechna

úskaří plynoucí z pokračování sporu o uzavření nové KSVS, byli jsme připraveni návrh zprostředkovatele přijmout. Exekutiva SPS ČR se návrhem zabývala 16. dubna, a po projednání jej také přijala. Tím byla odstraněna poslední překážka k podpisu nové KSVS, která byla 17. dubna 2013 v sídle Svazu podnikatelů ve stavebnictví v ČR podepsána. Za OS Stavba v ČR ji podepsal předseda Stanislav Antoniv, za OS Dosia předseda Jan Rejský a za SPS ČR prezident svazu Václav Matyáš.

Ani jedna smluvní strana není s výsledkem spokojena. Oboustranně bylo sneseno množství argumentů, které mají jediného jmenovatele. Tím je situace našeho odvětví, kterou si dovoluji charakterizovat jako zoufalou a dlouhodobě neřešenou. Ani jedna ze smluvních stran ji však nezavinila, ale nese důsledky několikaleté škrtací a škrtící politiky současné koaliční vlády Petra Nečase. Tě vlády, která na řešení situace ustavila poradní sbor premiéra pro stavebnictví, jehož výstupy a doporučeními se absolutně neřídí. Tě vlády, která v tripartitě neustále odsuzovala kritiku odborů (a nakonec i zaměstnavatelů) poukazujících, že jen škrtáním nelze nastartovat tolik potřebný ekonomický růst. Tě samé vlády, která rok před parlamentními volbami „objevila Ameriku“ a začíná hovořit o nutnosti proinvestičních opatření.

I když se v budoucnu může situace našeho odvětví zlepšit, musíme se připravit na to, že vývoj nebude ani rychlý, ani jednoduchý. Optimismus, že příští vyjednávání růstu mzdových tarifů bude jednodušší, není vůbec na místě.

Petr JANOUŠEK

Z JEDNÁNÍ V. SNĚMU ODBOROVÉHO SVAZU STAVBA ČR

V polovině května se v Praze uskutečnil V. Sněm Odborového svazu Stavba ČR. Řídil ho Vladimír Ptáček, a zabýval se čtrnácti body – od aktuálních informací přes schvalování účetní závěrky až po zhodnocení výsledků kolektivního vyjednávání a BOZP.

Po zvolení komisí a konstatování, že byly splněny všechny body předchozího – prosincového sněmu, informoval Stanislav Antoniv, předseda OS Stavba, o činnosti svazu, a v širším kontextu se zabýval neutěšenou situací v rezortu a z toho plynoucími aktuálními otázkami souvisejícími s činností OS a odborových organizací na pracovištích. Připomněl, že s ohledem na kritický stav ve stavebnictví, kdy firmy mají nedostatek zakázek, „jsme si nedělali iluze o výsledku kolektivního vyjednávání vyššího stupně. Proto jsme návrh zprostředkovatele (podrobněji horní článek) bez větších diskusí a dohadů přijali, i když jsme si byli velmi dobře vědomi, že se podstatně liší od toho, s čím jsme do jednání vstupovali.“ Předseda odborového svazu pak poděkoval

V Praze se konal V. sjezd OS Stavba ČR.

Foto: Jan Hábiš

vyjednávacímu týmu za důslednost a operativnost.

Stanislav Antoniv také hovořil o postoji odborů a zaměstnavatelských svazů k vládní průmyslové a daňové politice, který je v něčem stejný a někdy rozdílný. „Shodujeme se, že činnost Nečasovy vlády je pro stavebnictví přímo destruktivní a nepřijatelná (viz i str. 3), ale rozcházíme se v názoru na nutnost progresivního zdanění,“ uvedl.

Dále se zmínil o svazových regionálních konferencích spojených s tolik potřebným vzděláváním. To je na velmi dobré úrovni, a proto by měla být účast co největší. „Jsme jedním z mála svazů, ne-li dokonce jediným, který má své kvalifikované lektory schopné srozumitelně a přehledně vysvětlit problematiku a odpovědět na otázky. Za to si zaslouží naše uznání,“ podotkl předseda OS.

(Pokračování na str. 2)

DOVOZ PRACOVNÍCH SIL? BUĎME OPATRNÍ

V rámci projektu Posilování bipartitního dialogu v platformě Stavebnictví I. byla v dubnu v Praze uspořádána zajímavá konference k dovozu pracovních sil a jeho vlivu na podnikatelské prostředí ve stavebnictví. Konferenci, kterou pořádala Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR, jejími sociálními partnery jsou Svaz podnikatelů ve stavebnictví (SPS) v ČR a Odborový svaz Stavba ČR, s přehledem řídil a moderoval Josef Vach, regionální manažer OS Stavba.

V úvodu bylo zdůrazněno, že oficiální vstup cizinců na český trh práce regulují úřady práce podle zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, který definuje, kdy je vyžadováno povolení k zaměstnání cizince. Zaměstnání cizince ze třetí země, tedy mimo EU/EHP a Švýcarska, povolí úřad práce pouze na volné pracovní místo, na něž se nepodařilo najít zaměstnance z ČR nebo ze země EU/EHP a Švýcarska. „Nezáleží na tom, zda se jedná o klasického zaměstnavatele či zda je zaměstnavatelem cizince agentura práce, družstvo nebo jiný subjekt. Stejně se postupuje v případě prodlužování povolení“, uvádí se ve zdařilé a potřebné publikaci k tématu, kterou měli k dispozici účastníci konference.

O situaci v rezortu podrobně hovořil Pavel Ševčík, technický ředitel SPS, který uvedl, že vláda nemá prorůstovou a proinvestiční politiku, postrádá také promyšlenou dopravní koncepci včetně přípravy staveb. Velkým dluhem je také důsledná podpora učňovského školství, což se projevuje v tom, že někde již chybí a budou chybět kvalifikovaní řemeslníci. Uvedl, že jejich dovoz není řešením, je to krátkozraký přístup.

Na souvislosti ekonomické, právní a sociální při dovozu levné pracovní síly upozornil Milan Vomela, místopředseda OS Stavba. „V době, kdy je značná nezaměstnanost a firmy propouštějí své zaměstnance, je krajně nezdopovědné dovážet levné pracovní síly, které mají často problémy jazykové a adaptační,“ sdělil, a zmínil se také o tom, že v Polsku tento trend selhal, a tak není důvod chybu opakovat a mzdy stlačovat nejdnou i pomocí ne-

Spoustu zajímavých informací a argumentů získali účastníci konference BiDi. Foto: archiv

kalé konkurence. Kvitoval, že odbory společně s velkými zaměstnavateli prosazují domácí pracovní síly.

O podílu ČMKOS na bipartitním dialogu hovořil Dušan Martinek, šéf oddělení vzdělávání ČMKOS. Podrobně hovořil o operačním programu „Lidské zdroje a zaměstnanost“ a podílu největší odborové centrály v zemi na tolik potřebném bipartitním dialogu.

Bohuslav Štánil, obchodně technický ředitel SPS v ČR, připomněl, že migrace pracovníků má své historické kořeny, jde o přirozený proces, ale našim společným zájmem by měla být výchova odborně zdatných, pracovitých a spolehlivých lidí v našich školách a učilištích. Jako příklad uvedl Švýcarsko, kde odbornou školu spolufinancují zaměstnavatelé a odbory. „Je to účinné a výchové,“ zdůraznil.

„Přínosem je pouze dovoz specialistů, kteří chybí v našich firmách – jedině to představuje celospolečenský přínos,“ zdůraznil Lubomír Dlouhý, právník OS Stavba ČR. Na číslech pak

demonstroval, jak je to se zaměstnáváním cizinců ve stavebnictví – nejvíce jich je z Ukrajiny, Slovenska a Vietnamu. Zdůraznil, že je nezbytné zlepšit legislativní prostředí pro zaměstnávání potřebných cizinců a mnohem přísněji postupovat proti nelegálnímu zaměstnávání.

Specialista pro komunikaci se zahraničními/evropskými sociálními partnery OS Stavba ČR Pavel Zítka uvedl, že od roku 2008, kdy začala krize ve stavebnictví, klesá počet zahraničních pracovníků. Na příkladu Francie, která zaměstnává 1,5 milionů lidí ve stavebnictví, ukázal, že bez přísných podmínek dochází k anarchii. Ve Francii mohou být zaměstnání kvalifikovaní lidé jen v profesích, pro něž chybí domácí pracovníci. Kdo takového člověka zaměstná, musí počítat s přísnými kontrolami, přičemž postihy při nesplnění podmínek jsou pro firmu téměř likvidační. V sezónních pracích je jednodušší získat pracovní povolení, ale i tak musí být každý pracovník „zasazen“ do zdravotního a sociálního systému. Výjimky neexistují.

Ve věcné diskusi kromě jiných vystoupil Radoslav Vlasák z Výboru pro sociální a zdravotní problematiku Rady vlády pro BOZP, který hovořil o problémovém agenturním zaměstnávání a související zdravotní a odborné způsobilosti. Problémy s dodržováním všech požadavků BOZP jsou u agenturního zaměstnávání zaznamenávány prakticky ve všech odvětvích. Uvedl, že pokud by byla dodržována všechna pravidla, včetně náležitého školení BOZP s ohledem na časté jazykové bariéry, pak by se nejspíš stalo agenturní zaměstnávání cizinců pro firmy ztrátové. V této souvislosti zdůraznil: „Kardinálním problémem se pro další budoucnost stavebnictví a dalších průmyslových oborů stává učňovské školství.“

Podnětná konference byla financována z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu „Lidské zdroje a zaměstnanost“ a státního rozpočtu ČR. (ha)

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Z JEDNÁNÍ V. SNĚMU ODBOROVÉHO SVAZU STAVBA ČR

(Dokončení ze str. 1)

Sněm OS Stavba ČR po projednání vzal na vědomí zhodnocení odvětvového kolektivního vyjednávání (KV). V písemném podkladu k tomuto bodu je kromě jiného uvedeno, že se podařilo prosadit, aby partner – Svaz podnikatelů ve Stavebnictví v ČR – při vyjednávání o kolektivní smlouvě vyššího stupně (KSVS) vyhověl 27 návrhům odborů (například o další dovolené, o příplatcích za pracovní pohotovost, apod.), částečně bylo vyhověno ve 4 návrzích (např. o příplatcích za přesčasy), nepodařilo se prosadit 5 návrhů (např. dovolená 5 týdnů, uvolnění na školení na více než 5 pracovních dní, což lze však sjednat v podnikové kolektivní

smlouvě, tzv. karenční doba – první 3 dny pracovní neschopnosti s náhradou mzdy, apod.). Petr Janoušek, předseda komise KV, informoval, že nyní je KSVS distribuována do všech základních organizací. Dále připomněl, že nelze ve stavebnictví rychle očekávat změnu k lepšímu, „protože když už by vláda milostivě uvolnila nějaké peníze, tak bude chybět projektová připravenost, takže se rezort od dna neodrazí. A pokud se stavebnictví nezvedne, tak můžeme čekat, že zaměstnavatelé nebudou souhlasit se zvedáním mezd. Nedělejme si proto v tomto směru žádná iluze,“ zdůraznil.

S tím korespondovala také informace o výrobě a mzdovém vývoji ve stavebnictví v roce 2012. Z písemného podkladu je zřejmé, že v roce 2011 bylo v ČR evidováno 832 podniků s 50 a více zaměstnanci, které se věnovaly stavební výrobě, ale loni

jich bylo pouze 642! Důvodem bylo zejména meziroční snížení základní stavební výroby o 7,2 procenta.

Po „sprše“ nepříznivých a nepřijemných informací ožili delegáti sněmu při projednávání stavu a vývoje BOZP ve stavebnictví v roce 2012. V Čechách a na Moravě nedošlo loni ve stavebnictví ke smrtelným ani závažným pracovním úrazům! Dále delegáti vzali na vědomí, že odborová inspekce práce loni provedla 71 vlastních kontrol, při kterých zjistila 215 závad, z toho v úrazové prevenci 166 závad. Zjištěné závady většinou vyplývají z běžného provozu a jen výjimečně ohrožovaly bezpečnost a život zaměstnanců (Podrobněji Stavebník č. 2).

Všechny projednávané body V. Sněmu OS Stavba ČR byly schváleny. Bylo uloženo, aby předseda OS svolal na 11. prosince 2013 do Prahy VI. Sněm OS Stavba ČR. (ha)

TRIPARTITA PŘIPOMÍNÁ HRU NA SCHOVÁVANOU

Budoucnost jednání Rady hospodářské a sociální dohody (tripartity) byla ještě nedávno mlhavá. V poslední době se však na první pohled začalo blýskat na lepší časy. Dočkáme se jich, nebo jde o předem stanovenou taktickou hru?

Hovořili jsme o tom se **Stanislavem Antonivem**, předsedou Odborového svazu Stavba ČR.

● **Co jste si slibovali od posledních jednání tripartity?**

Měla se na nich zformulovat tzv. prorůstová opatření, a tak jsme byli mimořádně zvědaví, čím nás vláda překvapí.

● **A překvapila vás?**

Ne – tzv. prorůstová opatření byla většinou stanovisky ministru a jejich rezortů a Svazu průmyslu, naše názory na zřetel moc brány nebyly. V konečném souhrnu je na tzv. prorůstových opatřeních vidět nepřehlédnutelný škrtící vliv ministra financí Miroslava Kalouska. Je škoda, že některé námi navržené věci, k nimž se přikláněli i ředitelé ministerských odborů a podnikatelé, byly vyškrtány. A tak například program „Zelená úsporám“ je ve hvězdách stejně, jako výraznější podpora dopravní infrastruktury a dalším potřebným věcem. Materiál jsme proto vzali na vědomí a po dosavadních trpkých zkušenostech vyjádřili pochybnost, zda na tento ořezaný a minimální tzv. prorůstový program budou finance. Stavebnictví se může utěšovat, že když to dobře půjde, tak možná ve druhém pololetí uvidí tři miliardy korun na pod-

poru dopravní infrastruktury. Je to minimum, vládní opatření nepomohou ani neuškodí, z jednání tripartity jsem zklamán. Utěšuji se alespoň v tom, že se snad v něčem zlepší podnikatelské prostředí. Dále jsme se zabývali nezaměstnaností. Ministryně Ludmila Müllerová předložila některé zajímavé návrhy, například na zaměstnávání mladých. Její návrhy jsme posoudili, nic proti nim neměli, ale opět jsme se museli zeptat, zda na realizaci bude mít Ministerstvo práce a sociálních věcí peníze. Odpovědi jsme se nedočkali.

● **Jak to dopadlo se zvýšením minimální mzdy, která je již od roku 2007 stanovena ve výši 8000 korun hrubého?**

My jsme navrhovali 8600 korun, podnikatelé 8400, ministryně Müllerová chce předložit vládě oba návrhy, přičemž se vyjádřila, že se přiklání ke kompromisu – 8500 korunám. Nedělejme si však žádné iluze, ministr Kalousek jasně řekl, že pro zvýšení minimální mzdy ve vládě hlasovat nebude, obdobně se vyjádřili i další přítomní ministři. Paní ministryně tak může při jednání vlády zůstat jako sám voják v poli – téměř minovém, soudě alespoň podle způsobu medializace.

● **Liší se na jednání tripartity odborové a podnikatelské názory na projednanou problematiku?**

Když se jedná o výrobních a ekonomických otázkách, tak většinou máme názory blízké, nejdou si totožné. Společně odnášíme nepromyšlené a neprovázané vládní experimenty a vůbec tento způsob vládnutí bez koncepce a finančně nezajištěných opatření. Chcete příklad? Tři miliardy na opravu silnic a dálnic do roku 2014 je výsměch, kapka, ke které jsem si

na tripartitě řekl své já i prezident Svazu podnikatelů ve stavebnictví v ČR Václav Matyáš. Společně se ptáme, proč spí program Panel, kam směřuje osvědčený program Zelená úsporám, proč prakticky neexistuje podpora výstavby sociálního bydlení, kam se poděly peníze z nejrůznějších fondů apod. Stejně stanovisko máme k problematice zaměstnanosti, odlišné k výši minimální mzdy, kde si každý hájí své, ale jsme ochotni a schopni se dohodnout na kompromisu. Až si říkám – kéž by toho byla schopná a ochotná i vláda. Hned by se nám lépe dýchalo.

● **Jakým směrem se bude ubírat stavebnictví, pokud se to dá vůbec odhadnout?**

Na letošní rok jsou prakticky rozdány karty, plány a záměry jsou jasné, a podnikatelé i lidé ze základních organizací z toho radost nemají. Chybí zakázky, což se projevuje nejen v dalším poklesu stavební výroby, ale s tím se zákonitě svezí i výroba stavebních hmot a vůbec všichni, kteří mají co dělat se stavebnictvím. Budoucnost je krutá – nečeká nás nic lehkého, počítat můžeme s dalším propouštěním a omezováním výroby. Krize ve stavebnictví je hluboká a vláda ji svým otálením a nicneděláním dál prohlubuje. Příští rok je rokem volebním, a tak lze očekávat, že vláda poněkud změní svou rétoriku i kroky – první balónky vypustila již na tripartitě. V roce 2014 musí Nečasův kabinet zaměstnavatelským svazům něco slíbit a nějaké zakázky přihrát, protože pokud to neudělá, tak splácí nad výdělkem. Na zaměstnance se stejně jako dosud ohlížet nebude, takže víme, na čem jsme. Podivná hra na schovávanou, která se odehrává na tripartitě, kdy vláda něco slíbí, ale pak řekne, že na to nemáme, se bude pomalu přenášet do celé společnosti. Nedejme se zlákat planými sliby, ani opít rohlíkem!
Jan HÁBÍK

SNĚM ČMKOS: PŘIPRAVME ÚČET PRO NEČASOVU VLÁDU

Delegáti 7. Sněmu Českomoravské konfederace odborových svazů (ČMKOS), který se konal 21. května v Praze, kromě jiného rozhodli, že sjezd ČMKOS se uskuteční v dubnu 2014 v Praze a ČMKOS zahájí kampaň k oslovování občanů před volbami do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, které se uskuteční v roce 2014, přičemž bude ukazovat drastické dopady vládnutí posledních dvou pravicových vlád na zaměstnance a jejich rodiny.

Právě o nich v úvodu hovořil Jaroslav Zavadil, předseda ČMKOS, který uvedl, že se „scházíme v čase rekordního propadu hrubého domácího produktu za posledních šest čtvrtletí a rekordní nezaměstnanosti v zemi. Ekonomika neroste, zaměstnanci a jejich rodiny chudnou a pravicová koaliční vláda Petra Nečase nedělá nic, aby se to změnilo k lepšímu.“

Sněm, který projednal řadu závažných materiálů, zhodnotil plnění programu ČMKOS, zabýval se analýzou zaměstnanosti a situací na trhu práce a postupem odborů v této oblasti. Předšedové odborových organizací byli informováni o dopadech překárných forem práce, s nimiž se stále častěji setkávají ve firmách a společnostech.

Přítom, jak zdůraznil Jan Rovenský, předseda Odborového svazu státních orgánů a organizací, nejsou úřady práce „v čase největší ekonomické a sociální krize od roku 1989 schopny plnit své základní poslání – provádět politiku zaměstnanosti. V důsledku šílených reforem bývalého ministra práce Jaromíra Drábka se úřady práce změnila na jakési sociální účtár-

Květnový sněm ČMKOS přijal řadu závažných závěrů.

Foto: Petr Koleč

ny, které navíc ještě špatně fungují. A nedělejme si iluze, že se něco změní k lepšímu. Tato vláda cíleně likviduje jakoukoli kontrolní činnost státu“.

„Dopady reforem, které uskutečnily poslední dvě pravicové vlády, na životy zaměstnanců a jejich rodin, na důchodce, mladé rodiny, na

svobodné matky a zdravotně postižené občany jsou katastrofální. Pryč s takovou vládou, občané by jí měli vystavit spravedlivý účet v parlamentních volbách, které se uskuteční v roce 2014,“ řekl v závěru Jaroslav Zavadil.

Odbory již nyní začnou oslovovat občany

svobodné matky a zdravotně postižené občany jsou katastrofální. Pryč s takovou vládou, občané by jí měli vystavit spravedlivý účet v parlamentních volbách, které se uskuteční v roce 2014,“ řekl v závěru Jaroslav Zavadil.

Odbory již nyní začnou oslovovat občany

O NEROVNOMĚRNĚ ROZVRŽENÉ PRACOVNÍ DOBĚ

Problematikou nerovnoměrně rozvržené pracovní doby se v rámci projektu **Posilování sociálního dialogu v odvětvích** zabývala také bipartitní platforma **Stavebnictví I.** V tomto odvětví jde o téma aktuální – vyplývá ze specifického charakteru stavebnictví.

Přestože problematika nerovnoměrně rozvržené pracovní doby nepřináší v praxi výraznější potíže, nelze téma opomíjet. Především proto, že v sobě skrývá problémy související s ochranou zaměstnanců - slabší stranou v pracovněprávních vztazích. Jde o zachování **principu tzv. flexicurity, tedy vzájemně vyváženého vztahu mezi oprávněnou potřebou zaměstnavatelů na flexibilitu pracovního trhu, a zajištěním dostatečné ochrany zaměstnanců v pracovněprávních vztazích.**

V širším pojetí se v souvislosti s nerovnoměrně rozvrženou pracovní dobou posuzuje několik pracovněprávních institutů. Jsou upraveny v zákoníku práce (ZP), nazývají formálně nesouvisí, ale při aplikaci v praxi je třeba je respektovat. Jedná se o flexibilní formy v rámci pracovněprávních vztahů, kdy pojem nerovnoměrně rozvržená pracovní doba je pouze jednou z forem upravených výslovně v ZP. Pro nezbytnou orientaci se budu stručně zabývat platnou právní úpravou v ZP, neboť obšírnější výklad přesahuje rámec a účel tohoto článku.

Co říká zákoník práce

Definice nerovnoměrně rozvržené pracovní doby je obsažena v § 78 odst. 1 písm. m) ZP. Jde o takové rozvržení pracovní doby, při kterém zaměstnavatel nestanoví týdenní pracovní dobu rovnoměrně na jednotlivé týdny, případně se jedná o kratší pracovní dobu s tím, že průměrná týdenní pracovní doba nesmí přesáhnout stanovenou týdenní pracovní dobu, popřípadě kratší pracovní dobu, za období nejvýše 26 týdnů po sobě jdoucích. Jen v kolektivní smlouvě lze vymezit toto období na nejvýše 52 týdnů po sobě jdoucích.

Vzhledem ke specifickým podmínkám v odvětví stavebnictví lze předpokládat, že i v budoucnu se bude tato forma práce často využívat. Proto je nezbytné stanovit v rámci pracovněprávních legislativních takovou úpravu, která bude vyhovovat potřebám zaměstnavatelů i zaměstnanců, a zajistí stavební produkci v období s nižší i s vyšší spotřebou práce. Možnost sjednat nerovnoměrně rozvržení pracovní doby vyhovuje oběma smluvním stranám, a tak v této oblasti většinou nedochází ke sporům. Podle § 84 ZP je zaměstnavatel povinen:

■ vypracovat písemný rozvrh týdenní pracovní doby a seznámit s ním nebo s jeho změnou zaměstnance nejpozději 2 týdny a v případě konta pracovní doby 1 týden před začátkem období, na něž

je pracovní doba rozvržena, pokud se nedohodne se zaměstnancem na jiné době seznámení,

■ respektovat zákonný požadavek délky směny maximálně 12 hodin.

Pro pořádek připomínám, že do písemného rozvrhu nelze předem zahrnout práci přesčas v rozsahu nařízené práce přesčas 150 hodin v kalendářním roce. (Podrobněji ve Stavebníku č. 2.)

Jaké jsou možnosti

Podívejme se podrobněji na možnosti, které se nabízejí zaměstnavatelům i zaměstnancům:

■ **Kratší pracovní doba** pod rozsah stanovený v § 79 ZP může být sjednána pouze mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem, přičemž zaměstnanci přísluší mzda odpovídající sjednané kratší

§ PRÁVNÍK RADÍ §

pracovní době. Nelze ji tedy sjednat v kolektivní smlouvě. Zaměstnavatel však nemůže nutit zaměstnance k podpisu dohody o změně pracovní smlouvy z důvodů, že právě dochází k dočasněmu omezení odbytu jeho výrobků či služeb, nebo je období s nižší spotřebou práce kvůli nedostatku zakázek. Na takovou situaci je třeba aplikovat ustanovení § 209 ZP.

■ **Konto pracovní doby** upravují §§ 86, 87 ZP, mzdu při uplatnění konta pracovní doby upravuje § 120 ZP, odstupné v případě postupu podle § 86 odst. 4 ZP je upraveno v § 67 odst. 1 písm. d) ZP, a rozhodné období pro průměrný výdělek při kontu pracovní doby upravuje § 354 odst. 4 ZP. Konto pracovní doby je způsob rozvržení pracovní doby, který smí být sjednán jen v kolektivní smlouvě nebo stanoven ve vnitřním předpisu zaměstnavatele, pokud u něj nepůsobí odborová organizace.

■ **Pružné rozvržení pracovní doby** podle § 85 ZP představuje další flexibilní formu. Podstata spočívá v tom, že zaměstnanec si sám určuje začátek a konec pracovní doby v jednotlivých pracovních dnech v rámci časových úseků stanovených zaměstnavatelem (tzv. volitelná pracovní doba). V rámci volitelné pracovní doby musí být zaměstnanec přítomen na pracovišti po tzv. povinnou dobu, stanovenou zaměstnavatelem. Při pružném rozvržení pracovní doby musí být průměrná týdenní pracovní doba naplněna ve vyrovnávacím období určeném zaměstnavatelem, nejdéle však

v období 26 týdnů po sobě jdoucích, případně lze vymezit toto období v kolektivní smlouvě na nejvýše 52 týdnů po sobě jdoucích.

■ **Práce doma**, tedy mimo pracoviště zaměstnavatele, je upravena v § 317 ZP. Zákoník práce přitom pouze stanoví některá specifika, a tak vytváří možnost pro sjednání bližších podmínek dohodou mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem v rámci celkového liberálního pojetí pracovněprávního kodexu ve smyslu zásady „co není zakázáno, je dovoleno“.

Prekérní zaměstnávání a dumping

Za jednu z tzv. prekérních forem zaměstnávání jsou považovány dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr podle § 74 až § 77 ZP. S ohledem na rozsah a druh vykonávané práce mohou být pouze doplňkovým právním nástrojem při plnění úkolů zaměstnavatelů. V tomto směru platí:

■ dohoda o provedení práce nesmí svým rozsahem přesahovat 300 hodin v kalendářním roce,

■ odvody na sociální a zdravotní pojištění se odvádějí pouze v případě, že odměna je v příslušném kalendářním měsíci vyšší než 10 000 korun,

■ dohoda o pracovní činnosti může být sjednána nejvýše v rozsahu, nepřekračujícím polovinu stanovené týdenní pracovní doby, a odvádí se vždy odvody na sociální a zdravotní pojištění.

Ve stavebnictví se běžně využívají různé formy flexibilních pracovních úvazků. Vždy je však nutné respektovat základní zásady pracovněprávních vztahů s ohledem na princip flexicurity, který spočívá v tom, aby byly **vhodným a vyváženým způsobem respektovány potřeby zaměstnavatelů na flexibilitu pracovní síly a současně zájmy zaměstnanců na zachování stávajících standardů pracovních právních vztahů.**

Výraznější využívání flexibilních forem zaměstnání vede evidentně k sociálnímu dumpingu, jehož podstatou je sociálně nepřijatelné snižování nákladů na pracovní sílu uskutečněné zejména obcházením platné pracovněprávní úpravy. Ani v rámci liberálního pojetí pracovněprávní úpravy nelze v žádném případě přistoupit na tendenci, kdy kvůli velké nezaměstnanosti budou zaměstnanci ekonomickým tlakem nuceni přistoupit na takové smluvní podmínky v pracovněprávních vztazích, které lze hodnotit jako dumpingové.

Na druhou stranu je pochopitelné, že zaměstnavatel musí zajistit stavební produkci způsobem co neefektivnějším, aby obstáli v tvrdém konkurenčním prostředí. Nerovnoměrně rozvržená pracovní doba je jednou z forem pracovněprávních vztahů právě ve stavebnictví. Vyplývá to ze specifického charakteru odvětví, které je objektivně i přes technologický pokrok stále závislé na klimatických podmínkách. **JUDr. Lubomír DLOUHÝ**

DEMOFEST – PROTEST PROTI VLÁDĚ

Čtrnáct hnutí a iniciativ, které podpořily odborové svazy Stavba ČR a pracovníků ve školství, připravilo na konec dubna protestní akci s názvem DemoFest. Byla uspořádána v Praze na Václavském náměstí, a zájemci zde mohli u stánků získat informace a zároveň s organizátory debatovat o tom, proč Nečasova vláda je nejméně legitimní vládou v dějinách České republiky – podporuje ji pouhých 10 až 15 procent občanů. Věcná a stručná vystoupení řečníků obsahovala argumenty, proč jsou lidé rozčarováni z politiky. Ale objektivně – větší zájem než o argumenty byl o vystoupení rockových kapel. (ha)

SPORTOVNÍ HRY:

Rybitví 28. – 29. června

Odborový svaz Stavba ČR, Oborová zdravotní pojišťovna zaměstnanců bank, pojišťoven a stavebnictví a Střední průmyslová škola stavební Pardubice – Rybitví připravily Sportovní hry OS Stavba ČR. Uskuteční se ve dnech 28. – 29. června v Rybitví. Soutěžit se bude v malé kopané, nohejbalu trojic, bowlingu, minigolfu a stolním tenisu, přičemž účastníci musí být starší devatenácti let. Přihlášky a informace: Drahošlav ČESÁK, Střední průmyslová škola stavební, Sokolovská 148, 533 54 Rybitví, mobil: 602 487 644, pevná linka: 466 680 339, e-mail: waglaka@seznam.cz. (jv)

SEMINÁŘ V HUSTOPEČÍCH: PŘÍPRAVA NA TO, CO NÁS ČEKÁ

Členové výborů základních organizací, revizních komisí a kontrolních orgánů odborů společností Českomoravského cementu, šterku, betonu a Carneuse se v závěru dubna zúčastnili dvoudenního semináře, který s přehledem moderoval a řídil Pavel Kučera, předseda koordinačního odborového orgánu Českomoravského cementu, a. s.

S požadavky na vedení účetnictví a odborové agendy základních organizací seznámila přítomně **Vlasta Eisenhammerová**, specialista OS Stavba ČR. Na konkrétních příkladech ukázala chyby, kterých se ZO nejčastěji dopouštějí, a k jakým nepříjemným komplikacím to může vést.

Právní prostředí se mění

Právník OS Stavba ČR JUDr. **Lubomír Dlouhý** stručně seznámil účastníky semináře s aktuálním stavem v procesu změn legislativy v oblastech, které se výrazně dotýkají zaměstnanců a činnosti odborových organizací. Zejména zdůraznil, že od 1. ledna příštího roku nabývá účinnosti nový občanský zákoník, který přináší zásadní změny v celém dosavadním pojetí soukromého práva. Ve svých 3081 paragrafech představuje ucelenou občanskoprávní úpravu a zrušuje 238 zákonů a dalších právních předpisů či jejich částí, mimo jiné obchodní zákoník, zákon o rodině, zákon o sdružování občanů. ČMKOS, stejně jako řada ostatních subjektů včetně profesních právnických organizací, naléhavě a opakovaně žádala vládu o odložení účinnosti občanského zákoníku o jeden rok kvůli nedostatečné legislativní přípravě dalších zákonů a právních předpisů, které je třeba novelizovat v souvislosti s novou občanskoprávní úpravou. Jedná se o nezbytnou provázanost komplexní právní úpravy, nicméně účinnost odložena nebyla.

K 1. 1. 2014 rovněž nabývá účinnosti zákon o obchodních korporacích. V současnosti je v různých fázích legislativního procesu návrh zákona o změně zákoníku práce, o statusu veřejné prospěšnosti, o rejstříku spolků, o změně daňových zákonů v souvislosti s redefinicí soukromého práva. „Jedná se o zásadní změny, které podle předložených návrhů negativně ovlivní pracovněprávní ochranu zaměstnanců a činnost odborových organizací. Ke všem návrhům zákonů, které se zásadním způsobem

Účastníci tradičního semináře odborářů v Hustopečích.

Foto: Jan Hábk

vztahují k této oblasti, byla zaslána právně zdůvodněná stanoviska ČMKOS, ke všem připravovaným právním předpisům probíhají také připomínková řízení na jednotlivých úrovních, a proto nelze nyní podat přesné a konkrétní informace,“ připomněl Lubomír Dlouhý.

Dále hovořil o tom, že po nabytí platnosti změn příslušných právních předpisů budou písemně zpracovány přehledné informace našeho odborového svazu a ČMKOS a základní organizace OS Stavba ČR budou jako vždy včas informovány. Závěrem vystoupení uvedl, že lze předpokládat, že mnohé připomínky ČMKOS budou akceptovány, protože se jedná o respektování samotné podstaty činnosti odborových organizací a pracovněprávní ochrany zaměstnanců, kterou respektuje i nový občanský zákoník, nikoliv však právě projednávané změny zákonů a nově navrhované zákony.

Nebojme se žádných srovnání

Petr Šinágl, předseda koordinační rady společnosti Českomoravský šterk, a jeden ze spoluorganizátorů semináře, se zmínil o tom, že odborářům při jednání s vedením firem často chybí hodnověrné informace. Ty mohou získat v analýzách makroekonomů ČMKOS nebo z Evropského ekonomického institutu. „Často slyšíme, že česká pracovní síla je drahá a neproduktivní. Ale pravda to v mnoha nadnárodních společnostech není,“ uvedl, a na grafech a přesných srovnáních dokázal, že na

příklad za Německem a Rakouskem nezaostáváme, ale naopak. Není proto žádný důvod být ve svých oprávněných mzdových požadavcích skromní, ale k tomu je potřebné získat podrobné mikroekonomické informace, a jimi přesvědčivě argumentovat.

Poslanec Evropského parlamentu **Richard Falbr** uvedl, že celoevropské tažení proti odborům je tažením proti evropskému sociálnímu modelu. To se týká i ČR, kde místo plnohodnotných smluv se zaměstnanci, jsou firmami za spoluúčasti vlády prosazovány často pochybné smlouvy s OSVČ. „Prodělává na tom stát i lidé, kteří k tomu přistupují,“ upozornil Richard Falbr, který dále hovořil o promyšleném útoku proti úřadům práce a důsledcích, které z toho vyplývají.

Pavel Zítka, specialista OS Stavba, podrobně informoval o úspěšnosti kolektivního vyjednávání, a to jak z hlediska počtu uzavřených kolektivních smluv, tak z hlediska jejich výsledků. Uvedl, že kolektivní smlouva vyššího stupně pokrývá 76 procent zaměstnanců ve stavebnictví, přičemž průměrné výdělkové ve firmách, kde působí OS, jsou podle interní statistiky výrazně vyšší, než průměr udávaný Českým statistickým úřadem. V další části vystoupení podrobně hovořil o aktuální situaci ve stavebnictví.

Druhý den již tradičního semináře v Hustopečích byly v diskusi detailně projednávány záležitosti jednotlivých základních organizací.

(ha)

BOZP: DOHODA O SPOLUPRÁCI S ČESKÝM BÁŇSKÝM ÚŘADEM

Memorandum k plnění vzájemné dohody z 15. října 2007 o spolupráci v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) mezi Českým báňským úřadem a Odborovým svazem Stavba České republiky za rok 2012 bylo podepsáno 29. dubna 2013.

V Praze toto memorandum podepsali předseda ČBÚ Ivo Pěgřínek a předseda OS Stavba ČR Stanislav Antoniv. Jednání se dále zúčastnili ředitel II. odboru ČBÚ Martin Malíř a ředitel kanceláře úřadu Antonín Taufer, za OS Stavba ČR svazoví inspektoři bezpečnosti práce Vojtěch Eliáš a Zdeněk Švehla.

Ivo Pěgřínek, předseda ČBÚ a **Stanislav Antoniv**, předseda OS Stavba ČR, se dohodli na prohloubení spolupráce v oblasti BOZP. Foto: archiv

Představitelé obou spolupracujících institucí konstatovali, že dohoda je plněna v celém rozsahu a úroveň spolupráce ve všech bodech dohody hodnotili jako velmi dobrou. V rámci plnění dohody se v loňském roce svazoví inspektoři OS Stavba ČR například podíleli na generální prověrce ČBÚ v organizaci Lafarge Cement a. s., zúčastnili se devíti komplexních a pěti specializovaných kontrol jednotlivých OBÚ i připomínkového řízení k nové legislativě, se zástupci jednotlivých OBÚ nebo ČBÚ konzultují předpisy ve vztahu ke státní báňské správě apod.

Zdeněk ŠVEHLA